

NACIONALINĖ LOTYŅŲ KALBOS IR ANTIKOS KULTŪROS OLIMPIADA  
2026 m.

Pirmus – antrus metus besimokantiems moksleiviams

Užduočių atlikimo laikas 2 val.

\_\_\_\_\_

dalyvio vardas, pavardė

\_\_\_\_\_

mokyklos pavadinimas

Maksimalus taškų skaičius 85

Vertinimas:

**TEKSTAS.**

**Dē pugnā Marathōniā**

**In** magnō perīculō ōlim urbs Athēniēnsium fuit. Prīmō Persārum bellō, quod (*kuris*) fuit decem annīs ante victōriam partam **apud** Salamīnem, Dārēus, rex Persārum, **cum** magnīs cōpiīs **in** Atticam invāsīt. Exercitus Graecōrum parvus erat, ducēs autem perītī. **Inter** ducēs Miltiadēs prūdentiā īnsīgnis fuit. Apud Marathōnem plānitiēs erat ibique (*ir ten*) Athēniēnsēs **contrā** Persās pugnāvērunt. Victōria Graecōrum certa fuit. Victōrēs laetī, sed nōn superbī erant. Miltiadēs cōnsilium convocāvit et dīxit: „Statim nūntium domum (*namo*) mittere dēbēmus“. Phīdippidēs celerrimus cursor apud Athēniēnsēs fuit. Eī (*jam*) dux imperat: „Properā Athēnās, nam Persae urbem **sine** praesidiō relictam capere possunt. Incolae parātī esse dēbent urbem dēfendere“. Phīdippidēs paucīs hōrīs iter longum perēgit et in forum Athēnārum advēnit clāmāvitque: „Victōria nostra est!“ Tum corruit labōre cōnfectus.

Dārē|us *ir* Dārī|us, ī *m* Darėjas; Miltiad|ēs, is *m* Miltijadas; Phīdippid|ēs, is *m* Feidipidas;  
Salam|īs, īnis *f* Salaminas *sala tarp Atikos ir Argolidės*; Marathōn, is *m* Maratonas, miestelis *Atikos rytinėje pakrantėje*;  
Athēniēns|ēs, ium *m* atėniečiai; Pers|ae, ārum *m* persai

apud (+ acc.) pas, prie, ties	laet us, a, um linksmas, patenkintas
cap io, ere; cēpī, captum užimti	mitt o, ere; mīsī, missum (pa)siųsti
celer, is, e greitas; celerrimus greičiausias	nūnti um, ī <i>n</i> žinia; nūnti us, ī <i>m</i> pasiuntinys, žinianešis
cert us, a, um tikras, užtikrintas	ōlim kitados
clām o, āre, āvī, ātum šaukti, sušukti	parāt us, a, um pasirengęs, pasiruošęs
cōnfc io, ere; fēcī, fectum nualsinti, nuvarginti, išsekinti; labore confectus nuovargio išsekintas	par io, ere; peperī, partum <i>čia</i> pasiekti, laimėti; victoria parta pasiekta pergalė
cōnsili um, ī <i>n</i> pasitarimas	perag o, ere; ēgī, ātum atlikti, <i>čia</i> įveikti (kelį)
convoc o, āre, āvī, ātum sušaukti, sukviesti	perīcul um, ī <i>n</i> pavojus
cōpi a, ae <i>f pl.</i> (karinės) pajėgos, kariuomenė	perīt us, a, um patyręs, įgudęs
corru o, ere, ī (par)griūti, (par)kristi	plāniti ēs, ēī <i>f</i> lyguma
cursor, ōris <i>m</i> bėgikas	possum, posse, potuī galėti, possunt <i>pl. 3</i>
dux, duc is <i>m</i> vadas, karvedys	praesidi um, ī <i>n</i> apsauga
exercit us, ūs <i>m</i> kariuomenė	proper o, āre, āvī, ātum skubėti
hōr a, ae <i>f</i> valanda; paucīs hōrīs per keletą valandų	prūdenti a, ae <i>f</i> įžvalgumas, nuovoka
imper o, āre, āvī, ātum įsakyti, liepti	pugn o, āre, āvī, ātum kovėsi, kovojo
īnsign is, e (+ abl.) ženklus, žymus, išsiskiriantis (kuo)	relict us, a, um paliktas
invād o, ere; vāsī, vāsum įsiveržti	statim tuojau pat, nedelsiant
iter, itiner is <i>n</i> kelias	superb us, a, um pasipūtęs, besipuikuojantis
	ven io, īre; vēnī, ventum ateiti, atvykti

## A. TEKSTO SUPRATIMAS

### 1. Pabraukite teisingą atsakymą:

- i. Ante primum Persarum bellum Athenienses Persas apud Salaminem vicērunt. (a) verum (b) falsum  
 ii. Persae in Atticam advenērunt et Athenienses contra eos pugnavērunt. (a) verum (b) falsum  
 iii. Apud Marathōnem copiae Graecorum parvae erant. (a) verum (b) falsum  
 iv. Miltiades erat dux prudens et perītus, sed superbus. (a) verum (b) falsum  
 v. Phidipiddes erat nuntius celeritate insignis. (a) verum (b) falsum  
 vi. Graeci victores superbi clamabant: „Victoria nostra est!“ (a) verum (b) falsum

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).*

*Suma:*

### 2. Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingą atsakymą:

- i. **Kada graikai laimėjo Salamino mūšį?**  
 a) decem annis ante pugnam Marathoniam      b) decem annīs post pugnam Marathoniam
- ii. **Kokį mūšį laimėjo Miltijadas?**  
 a) apud Salaminem      b) apud Marathōnem      c) apud Athenas      d) nullam pugnam
- iii. **Kas vadovavo persų kariuomenei irmajame persų kare?**  
 a) Darēus      b) Xerxes      c) Miltiadēs      d) Phīdippidēs
- iv. **Kieno pajėgos buvo didesnės?**  
 a) Atheniensium      b) Graecōrum      c) Miltiadis      d) Persārum
- v. **Kodėl reikėjo skubiai nunešti žinią Atėnams?**  
 a) nam victoria non certa erat      c) nam Persae Athenas invasērunt  
 b) nam Athenae sine praesidio relictae erant      d) nam Athenienses victoriā laeti erant
- vi. **Kaip greitai buvo nunešta žinia?**  
 a) olim      b) statim      c) paucis horis      d) per decem annos
- vii. **Kur mirė Feidipidas?**  
 a) in itinere      c) in bellō Marathoniō  
 b) in foro Athenārum      d) in pugnā Marathoniā

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 7).*

*Suma:*

### 3. Atsakykite į klausimus lotyniškai.

- i. Ubi planities erat? \_\_\_\_\_  
 ii. Quis erat dux Atheniensium? \_\_\_\_\_  
 iii. Quis erat rex Persarum? \_\_\_\_\_  
 iv. Quis inter duces vir maximae prudentiae erat? \_\_\_\_\_  
 v. Quis de victoria parta Atheniensibus nuntiavit? \_\_\_\_\_

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).*

*Suma:*

### 4. Atsakykite į klausimus lietuviškai.

- i. Kada įvyko Maratono mūšis? (nurodykite dvi laiko aplinkybes)  
 a) \_\_\_\_\_  
 b) \_\_\_\_\_
- ii. Kas buvo graikų vadas ir kuo jis pasižymėjo? \_\_\_\_\_

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 3).*

*Suma:*

## B. GRAMATIKA

### 1. Atsakykite į klausimus, pasirinkdami teisingą variantą.

#### i. Posakis *in Atticam* atsako į klausimą:

- a) quando?    b) ubi?    c) quo?    d) quo modo?

#### ii. Posakis *prīmō Persārum bellō* atsako į klausimą:

- a) quando?    b) ubi?    c) quo?    d) quo modo?

#### iii. Daiktavardžiai *victoria* ir *prudentiā* skiriasi:

- a) skaičiumi    b) gimine    c) linksniu    d) linksniuote

#### iv. Daiktavardžiai *incolae* ir *Persae* skiriasi:

- a) gimine    c) skaičiumi  
b) niekuo nesiskiria    d) linksniuote

#### v. Veiksmažodžiai *invāsērunt* ir *pugnāvērunt* skiriasi:

- a) skaičiumi    b) asmeniu    c) laiku    d) asmenuote

#### vi. Veiksmažodžio *erat* laikas yra:

- a) praesens    b) imperfectum    c) futurum    d) perfectum

#### vii. Sakiniuose *Exercitus Graecorum parvus erat, duces autem periti* ir *Inter duces Miltiades prudentia insignis fuit* žodis *duces*:

- a) skiriasi linksniu    c) skiriasi skaičiumi  
b) skiriasi linksniuote    d) yra tos pačios formos

#### viii. Sakinyje *Phidippides paucis horis iter longum peregit* žodis *iter* yra:

- a) sg. Nom.    b) sg. Acc.    c) pl. Nom.    d) pl. Acc.

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 8).*

*Suma:*

### 2. Perrašykite sakinius esamuju laiku (pakeiskite veiksmažodžių laiką, palikdami tą patį skaičių).

Pvz., *Persae cum magnīs cōpiīs in Atticam invāsērunt* (**invadunt**).

In plānitiē Marathōnia Athēniēnsēs contrā Persās pugnāvērunt (\_\_\_\_\_). Victōria Graecōrum certa fuit (\_\_\_\_\_). Miltiadēs cōsilium convocāvit (\_\_\_\_\_). Phīdippidēs paucīs hōrīs iter longum perēgit (\_\_\_\_\_).  
et in forum Athēnārum advēnit (\_\_\_\_\_).

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą žodį 1 taškas (daugiausia 5).*

*Suma:*

### 3. Suraskite tekste ir įrašykite po vieną nurodytos formos veiksmažodį

praesens indicativi activi, sg.	
praesens indicativi activi, pl.	
imperativus	
infinitivus	

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą veiksmažodį 1 taškas (daugiausia 4).*

*Suma:*

4. Su koku linkniu vartojami tekste pažymėtieji prielinksniai? Įrašykite daiktavardį ir būdvardį (jei toks yra), kurį jie valdo. Žodžių junginius išverskite.

ante	acc.	victoriam partam	prieš laimėtą pergalę
in			
apud			
cum			
in			
inter			
contra			
sine			

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingai užpildytą eilutę 2 taškai (daugiausia 14).*

*Suma:*

### C. LOTYNIŠKI POSAKIAI. ŽODYNAS

1. Parašykite šių žodžių reikšmes. Pakeitę vieną raidę, įrašykite naują lotynišką žodį, kurio lietuviška reikšmė pateikta paskutiniame stulpelyje.

<b>munus</b>	<i>pareiga</i>	<i>murus</i>	<b>siena</b>
urbi			pasauliui
mater			tėvas
carus			retas
bovi			Jupiteriui

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingai užpildytą eilutę 1 taškas (daugiausia 6).*

*Suma:*

2. Pabaikite sentencijas.

Quod licet Iovi, \_\_\_\_\_

Carum, quod \_\_\_\_\_

Amicus verus rara \_\_\_\_\_

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingai užbaigtą ir išverstą sentenciją 1 taškas (daugiausia 3).*

*Suma:*

3. Atsakykite į klausimus, pasirinkdami teisingą atsakymą.

i. Kuris iš šių lotyniškų posakių reiškia *karo priežastis, dingstis karą pradėti?*

- a) initium belli      b) casus belli      c) causa finalis      d) causa capitis

ii. Kuris iš lotyniškų posakių reiškia *nuo pradžios?*

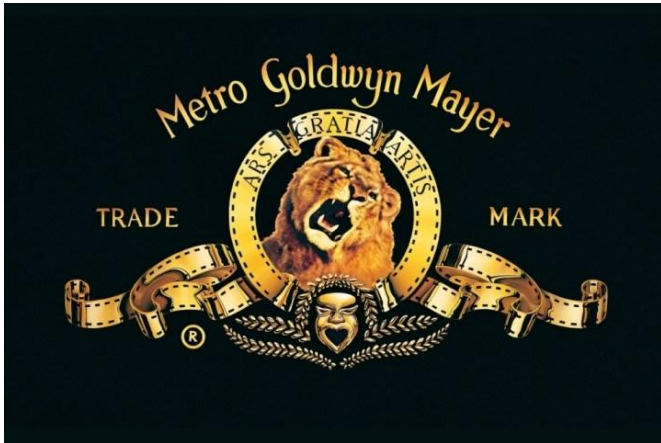
- a) ab initio      b) ab antiquo      c) ab urbe condita      d) ab intra

iii. Kuris iš šių lotyniškų posakių reiškia, kad knygoje *nenurodyti leidimo metai?*

- a) sine loco      b) sine cura      c) sine odio      d) sine anno

iv. Kuris iš šių lotyniškų posakių *pataria saugotis šuns?*

- a) carpe diem      b) cave, ne cadas      c) cave canem      d) cave ne diem perdas



v. Ką reiškia JAV žiniasklaidos bendrovės Metro Goldwyn Mayer logotipe įrašytas moto *Ars gratia artis*?

- a) Menas meno malone
- b) Menas dėkoja menui
- c) Menas dėl meno
- d) Menas dėkingas menui



vi. Kokios valstybės moto yra *E pluribus unum*?

- a) Jungtinės Karalystės
- b) Jungtinių Amerikos Valstijų
- c) Jungtinių Arabų Emyratų
- d) Sovietų Sąjungos

vii. Ką jis reiškia?

- a) Iš daugelio – vienis
- b) Vienas už visus
- c) Visi už vieną
- d) Su daugeliu vienybė



viii. Įvairiuose bažnytiniuose įrašuose galite pastebėti santrumpą D.O.M., t. y. Deo Optimo Maximo. Ką jis reiškia?

- a) Dievas yra geras ir didis
- b) Gerasis Didysis Dieve
- c) Dievas yra geriausias ir didžiausias
- d) Gerajam Didžiajam Dievui

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 8).*

*Suma:*

## D. ANTIKOS KULTŪROS ŽINIOS

1. Ką reiškia posakis „tarp Skilės ir Charibdės“? \_\_\_\_\_  
 Kuri iš jų, pasak Homero, pavojingesnė? Kodėl? \_\_\_\_\_

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą ir pakankamai išsamų atsakymą 3 taškai.*

*Suma:*

2. Atsakykite į klausimus, pažymėdami teisingą atsakymą:

- i. Tekste sakoma, kad Feidipidas atbėgęs *in forum Athenarum*. Kokio graikiško žodžio atitikmuo yra lotyniškas *forum*?  
 a) buleuterijas      b) agora      c) teatras      d) areopagas
- ii. Salamino mūšyje graikų kariuomenei vadovavo:  
 a) Temistoklis      b) Miltijadas      c) Mitridatas      d) Periklis
- iii. IV–V a. visa Biblija buvo išversta į lotynų kalbą, o vertėjas vėliau paskelbtas katalikų Bažnyčios šventuoju ir vertėjų globėju. Kas jis?  
 a) šv. Paulius      b) šv. Augustinas      c) šv. Tomas Akviniėtis      d) šv. Jeronimas
- iv. Kuris iš šių dievų yra graikų, o ne romėnų?  
 a) Faunas      b) Erotas      c) Kupidonas      d) Amoras
- v. Koks romėnų karvedys užkariavo Galiją ir ją aprašė *Užrašuose apie Galų karą*?  
 a) Pompėjus      b) Cezaris      c) Augustas      d) Tiberijus

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).*

*Suma:*

3. Parašykite šių graikų dievų lotyniškus atitikmenis, pvz., Dzeusas – Jupiteris:

Poseidonas –  
 Demetra –  
 Atėnė –  
 Arėjas –  
 Hermis –  
 Heraklis –  
 Hera –  
 Artemidė –  
 Hefaistas –  
 Nikė –

*Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 10).*

*Suma:*